

Enintään 6 tehtävään saa vastata. Tehtävät arvostellaan pistein 0–6, paitsi muita vaativimmat, +:lla merkityt jokeritehtävät, jotka arvostellaan pistein 0–9. Moniosaisissa, esimerkiksi a-, b- ja c-kohdan sisältävissä tehtävissä voidaan erikseen ilmoittaa eri alakohtien enimmäispistemäärät.

1. Esittele yksi sinulle tärkeä koe tai tutkimus: mitä tutkittiin, millä menetelmillä, ja mitä tuloksia saatiin? Perustele lisäksi, miksi valitsemasi koe tai tutkimus on sinulle tärkeä. Arvioi myös lyhyesti sen merkitystä psykologialle.
2. Mitä haasteita liittyy vauvaikäisen psyykkisen kehityksen tutkimiseen?
3. Mitä saamassasi kasvatuksessa on sellaista, mitä arvostat ja minkä haluat välittää myös omille lapsillesi? Valitse yksi keskeinen tekijä, jota kasvatuksessasi arvostat, ja tarkastele sen merkitystä kehityspsykologisin perustein.
4. Piaget'n teorian mukaan formaalit eli muodolliset operaatiot ovat ajattelun kehityksen viimeinen vaihe. Käsittele ajattelun kehittymistä tämän vaiheen jälkeen. Postformaaliin ajatteluun liittyy muun muassa mustavalkoisten joko–tai-päätelmien muuttuminen erilaiset näkökannat salliviksi sekä–että-päätelmiksi.
5. Potilas, jolla on ollut aivoverenkierron häiriö, tulee neuropsykologin vastaanotolle. Potilas itse kokee muistinsa heikentyneen. Neuropsykologin tekemässä tutkimuksessa käy ilmi, että potilaalla on vaikeuksia painaa mieleen sanalistoja sekä hänelle luettuja tarinoita ja sanapareja. Hän kuitenkin oppii ja pystyy palauttamaan mieleensä näkemiään kuvia ja kuvioita. Myös muilta osin potilaan suoriutuminen kognitiivisissa tehtävissä on normaalitasoista.

Alla olevaan taulukkoon on koottu potilaan testitulokset ja vertailutietona sadan (100) samanikäisen terveen koehenkilön suoritusten keskiarvo. Testitulokset ovat kuvitteelliset. Maksimipistemäärä kustakin testistä on 12.

Testi	Potilaan suoritus	Terveiden koehenkilöiden suoritusten keskiarvo
Sanalistojen oppiminen	3	10
Tarinoiden välitön mieleenpalautus	3	10
Sanaparien välitön mieleenpalautus	4	10
Kuvien välitön mieleenpalautus	10	10
Kuvioiden oppiminen	10	10

Pohdi yllä kuvattujen tutkimustulosten ja neuropsykologisen tiedon perusteella aivoverenkierron häiriön aiheuttaman aivovaurion sijaintia.

6. Nykyään ihmiset puhuvat usein kännykkäänsä julkisilla paikoilla, kuten liikennevälineissä, joissa on paljon taustahälyä ja muita häiriötekijöitä. Miten kännykän käyttäjän on mahdollista keskittyä puhelinkeskusteluunsa tällaisessa tilanteessa? Perustele kognitiivisen psykologian näkökulmasta.
7. Oheisessa tekstissä käsitellään koulumenestyksen ja temperamentin välisiä yhteyksiä. Esitä tämän tekstin ja muun psykologisen tiedon pohjalta perusteltuja ehdotuksia, miten opetuksessa ja kouluympäristössä voitaisiin ottaa temperamenttierot huomioon siten, että tuettaisiin jokaisen oppilaan oppimista.

Tutkimukset osoittavat, että oppilaan temperamentin ja hänen koulumenestyksensä välillä on yhteys. Temperamentti siis vaikuttaa lapsen kognitiiviseen suoriutumiseen koulussa. Temperamentin on osoitettu olevan ennen kaikkea yhteydessä siihen, millaista opiskelustrategiaa tai opiskelutyyliä oppiaine vaatii. Temperamentilla on suurin yhteys koulumenestykseen silloin, kun hyvä oppiminen vaatii toistoa eli samanlaisen tehtävän suorittamista uudelleen ja uudelleen tai sitkeyttä ja peräänantamattomuutta eli kärsivällisyyttä pohtia samaa asiaa niin kauan, että lopulta osaa sen.

Hyvä koulumenestys esimerkiksi matematiikassa kysyy juuri edellä mainittuja ominaisuuksia: jatkuvaa harjoittelua eli saman tehtävän toistamista, kunnes tietynlaisten tehtävien suorittaminen tapahtuu jo rutiinilla, ja uuden tehtävän ääressä viipymistä niin kauan, kunnes on ymmärtänyt asian. Missään ei ole kuitenkaan tutkittu, selittääkö synnynnäinen temperamentti mahdollisesti matemaattista lahjakkuutta.

Vaikka yhteys temperamentin ja koulumenestyksen välillä on olemassa, ei asia kuitenkaan ole niin yksinkertainen, että temperamentti suoraan vaikuttaisi siihen, kuka on hyvä oppilas ja kuka menestyy koulussa, kuka ei. Kyse on jälleen siitä, että temperamentti tekee lapset erilaisiksi ja erilaiset lapset reagoivat eri tavoin samaan ympäristöön ja esimerkiksi saman opettajan antamaan opetukseen. Kun puhutaan lasten välisistä eroista, niin tässä yhteydessä ei siis tarkoiteta kognitiivisia tai motivationaalisia eroja lasten välillä ja niiden tuottamia eroja oppimisessa vaan sitä, että opettajalla on oma tyyliinsä opettaa ja se sopii toisille lapsille paremmin kuin toisille.

Ote teoksesta Keltikangas-Järvinen, L. (2004), *Temperamentti – ihmisen yksilöllisyys*

8. Valitse jokin TV-sarja tai muu TV-ohjelma. Tee suunnitelma sen positiivisten ja negatiivisten vaikutusten tutkimiseksi. Voit käyttää hyväksesi yhtä alla olevista ohjelmista tai valita jonkin muun TV-ohjelman.

- 1) http://nyt.hs.fi/kuvat/iso_webkuva/1101981250637.jpeg
 2) www.helsinki.fi/.../images/2004/teksti_vk48.jpg
 3) www.wallpaperbase.com/.../movie/24/24_1.jpg
 4) http://www.wallpaperbase.com/wallpapers/movie/24/24_1.jpg
 5) <http://img43.exs.cx/img43/8420/34bo.jpg>
 6) www.uta.fi/.../fn2005/perjantai/kuvat/diili.jpg
 7) www.ohjelmaiset.fi/.../kirsisalo2_400.jpg
 8) http://net5.sbs.nl/images/database/l/lost/wallpaper/wa_lost-cast_02.jpg
 9) <http://www.amazon.ca/exec/obidos/ASIN/1563318393>
 10) <http://www.yle.fi/uutiset>

- +9. Pohdi niitä yksilö- ja sosiaalipsykologisia tekijöitä, jotka vaikuttavat nuoren liittymiseen johonkin ääriryhmään.
- +10. ”Älykkyys on perinnöllistä.” Arvioi väitettä psykologisen tutkimustiedon pohjalta ja esitä perusteluja väitteen puolesta ja sitä vastaan.